

**Prvo privremeno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja
Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027.**

Listopad 2022.

SADRŽAJ

1	UVOD	3
2	KORIŠTENA METODOLOGIJA.....	4
3	REZULTATI VREDNOVANJA.....	4
4	ADEKVATNOST, VJERODOSTOJNOST I RAZUMLJIVOST PODATAKA	5
5	PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA - SWOT ANALIZA	6
6	PARTNERSKI PRISTUP	7
7	ZAKLJUČAK.....	8

1 UVOD

Odlukom gradskog vijeća Grada Vinkovci iz listopada 2021. godine, utvrđen je sastav urbanog područja Vinkovci (UPVK) koje okuplja sljedeće jedinice lokalne samouprave: Grad Vinkovci, Grad Otok, Općina Andrijaševci, Općina Ivankovo, Općina Jarmina, Općina Nuštar, Općina Privlaka, Općina Stari Jankovci, Općina Stari Mikanovci, Općina Vođinci i Općina Nijemci.

Sukladno članku 14. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18), sastav UPVK utvrđen je temeljem prethodno donesenih odluka gradskih i općinskih vijeća o pristupanju urbanom području te pozitivnog mišljenja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

U skladu s člankom 48. Zakona o regionalnom razvoju, planski dokumenti politike regionalnoga razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe.

Vrednovanje se obavlja temeljem Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15) i Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027. (MRRFEU, Verzija 2.0).

Prethodno vrednovanje provodi se tijekom svih faza izrade SRUP-a, a završava prije njenog usvajanja. Grad nositelj izrade SRUP-a organizira izradu prethodnog vrednovanja SRUP-a, koje provodi nezavisno stručno tijelo.

Osnovna svrha prethodnog vrednovanja je poboljšanje kvalitete SRUP-a, a time ujedno i kvalitete cjelokupnog procesa programiranja.

Vrednovanje treba doprinijeti postizanju nužne povezanosti SRUP-a s drugim lokalnim, županijskim i nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima kao i onima na razini EU. Prethodno vrednovanje je iterativan i interaktivan proces koji se obavlja istovremeno uz pripremu SRUP-a.

Prethodno vrednovanje je usmjereno prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li razvidna koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl.

U skladu s evaluacijskim pitanjima, izvršitelj vrednovanja pregledava i ocjenjuje nacрте SRUP-a istovremeno dok ih priprema tim za izradu strategije, daje mišljenje tijekom izrade SRUP-a i preporuke tijekom cijelog postupka strateškog planiranja. S druge strane, tim za izradu strategije razmatra dobivene preporuke i koristi ih kako bi poboljšao nacрте SRUP-a, do izrade konačnog nacрта.

2 KORIŠTENA METODOLOGIJA

Predmet ovog dokumenta je prethodno vrednovanje Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027.

Evaluatorima je dana 20. rujna 2022. godine dostavljen dokument Strategija razvoja urbanog područja Vinkovci 2021. -2027., prilog I. Cjelovita analiza stanja te Urbano područje Vinkovci – Strategija razvoja urbanog područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027., Nacrt 15.09.2022.

U skladu s dostavljenom dokumentacijom i planu vrednovanja, u ovoj prvoj fazi evaluacije detaljnije je razmotrena i vrednovana analiza stanja i SWOT analiza.

Evaluacijsko izvješće o zaprimljenoj analizi stanja izrađeno je primjenjujući obvezne kriterije vrednovanja koji su relevantni u fazi izrade dokumenta:

- važnost (relevantnost) – provjerava se jesu li ciljevi i prioriteti planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi programa opravdani u odnosu na potrebe
- usklađenost (koherentnost) – uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost planskog dokumenta, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani; je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima (ovisno o planskom dokumentu). Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenata s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva

Također, prilikom vrednovanja uzeti su u obzir i neobvezni tj. dodatni kriteriji: dosljednost, komplementarnost, održivost, jednakost i prihvatljivost.

3 REZULTATI VREDNOVANJA

U Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje i vrednovanje njihove provedbe utvrđena su područja na koja se primjenjuju kvalitativne i kvantitativne analize radi utvrđivanja razvojnih obilježja i problema u pojedinim društveno-gospodarskim područjima te za ocjenu stanja i trendova u društveno-gospodarskom razvoju urbanog područja. Konkretno, u Dodatku 5 Smjernica, dan je indikativan sadržaj analize stanja s popisom tema/sektora koje se preporuča uključiti u analizu stanja.

Uvidom u dostavljenu verziju analize stanja razvoja urbanog područja Vinkovci utvrđeno je kako je ista u cijelosti strukturirana na način utvrđen Smjernicama, tj. Dodatkom 2 u kojem je dan indikativni sadržaj analize stanja.

Dostavljeni dokument pokriva makro-sektore: društvo, gospodarstvo i urbano okruženje, a u uvodnom dijelu dokumenta opisuje se teritorijalni obuhvat i teritorijalni kontekst UPVK. U poglavlju društvo analizira se demografija, socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi, društvena i zdravstvena infrastruktura te obrazovanje. Poglavlje Gospodarstvo usmjereno je na analizu općih gospodarskih kretanja, tržište rada, poslovno okruženje te turizam i kulturu. Poglavlje Urbano okruženje analizira prostorne resurse i kvalitetu urbanog područja te primarnu infrastrukturu.

U evaluacijskom smislu izrade, dokument je u potpunosti izveden u skladu sa relevantnim zakonima i smjernicama, na detaljan, sveobuhvatan i razumljiv način.

Preporuka: *Predlažemo dodavanje pregleda poduzeća koji djeluju na UPVK kao ključnih dionika poduzetničkog okruženja te opis njihove uloge u gospodarstvu urbanog područja kao i pregled relevantnih stranih izravnih ulaganja (potencijalna slabost, ali i prilika).*

Preporuka: *Predlažemo da se poglavlja završavaju kratkim zaključcima. Isto nije nužno, međutim, pridonosi koherentnosti dokumenta te s obzirom na izrazito detaljnu analizu stanja dat će bolju preglednost definiranih potreba i potencijala UPVK.*

Preporuka: *Na stranici 109. Navedena su dva projekta bez opisa: Projekt Učinkovit sustav grijanja i Projekt geotermalne. Predlažemo brisanje ili raspisivanje opisa.*

4 ADEKVATNOST, VJERODOSTOJNOST I RAZUMLJIVOST PODATAKA

Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje i vrednovanje njihove provedbe preporuča se da podaci i informacije koji se koriste pri analizi stanja trebaju biti kvantitativni i kvalitativni te pribavljeni iz pouzdanih izvora.

Uvidom u dostavljeni dokument može se konstatirati kako su u analizi stanja korišteni kvantitativni i kvalitativni podaci. Osim toga, korišteni podaci prikupljeni su iz pouzdanih izvora te se mogu smatrati vjerodostojnima (FINA, DZS i sl.). Utvrđeno je i da su u analizi stanja za opis pojedinih društveno-gospodarskih područja korišteni statički i dinamički pokazatelji. U analizi stanja jasno je istaknuta godina/razdoblje na koje se odnosi pojedini podatak. Radi preglednosti dokumenta, korišteni su grafički prikaz podataka.

Bitno je naglasiti da nositelj izrade nije suhoparno navodio statističke podatke već su oni detaljno analizirani kao i njihovo značenje i utjecaj na UPVK. Nositelj izrade analizirao je podatke i usporedno u kontekstu Vukovarsko-srijemskoj županiji, ali i Republike Hrvatske te jasno definira položaj UPVK u odnosu na regionalnu i državnu razinu.

Preporuka: *U nekim dijelovima analize stanja koriste se stariji statistički podaci (2011. god.) koji s obzirom na protek vremena mogu biti manje meritorni od recentnijih podataka. Ukoliko je moguće, predlažemo korištenje novijih podataka.*

5 PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA - SWOT ANALIZA

U smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, kao cilj SWOT analize traži se pojašnjavanje informacije dobivene analizom stanja, utvrđivanjem snaga, slabosti, prilika i prijetnji te prepoznati razvojne potrebe te potencijale urbanog područja. Slabosti i prijetnje analiziraju se u kontekstu razvojnih potreba, a snage i prilike u kontekstu razvojnih potencijala.

SWOT analiza iz dostavljene Analiza stanja Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci 2021. - 2027. napravljena je na razini makro-sektora sukladno uputama iz Smjernica te proizlazi iz analize stanja.

SWOT analiza uključuje sljedeće makro-sektore:

- Društvo
- Gospodarstvo
- Urbano okruženje

Valja naglasiti kako je dostavljena analiza stanja usklađena s Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine, odnosno dokument prepoznaje jednake ili slične snage, slabosti, prilike i prijetnje kao i navedeni dokument višeg reda.

Sukladno Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/15), jedan od obaveznih kriterija za sve vrste vrednovanja je relevantnost, a kojim se provjerava jesu li ciljevi i prioriteti planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima.

Dostavljena SWOT analiza je koherentna te jasno povezuje s analizom stanja. Nositelj izrade logično je detektirao sve elemente analize stavljajući u fokus stvarne snage, slabosti, prilike i prijetnje.

Preporuke: U dijelu SWOT analize koja se odnosi na društvo predlažemo izmjenu sljedeće slabosti: „Neadekvatni prostori pojedinih osnovnih i srednjih škola (potreba za obnovom, energetsom obnovom, proširenjima i sl.) te nedovoljni prostorni kapaciteti za predškolsko obrazovanje i odgoj” na način da se u nju uvrste i ulaganje u ljudske potencijale s obzirom da su i ljudski potencijali navedeni kao jedna od potreba u analizi stanja.

Također predlažemo izmjenu slabosti „Udio visokoobrazovanog stanovništva / visokokvalificirane radne snage ispod nacionalnog prosjeka” na način da se adresira problem nesrazmjera potreba tržišta rada i dostupne visokokvalificirane radne snage.

U dijelu SWOT analize koji se odnosi na gospodarstvo među prilikama se navodi „Napuštanje kvotnog sustava zapošljavanja stranih radnika što omogućuje laki uvoz potrebne radne snage”. Međutim, ova prilika nije našla jasno uporište u analizi stanja te predlažemo da se u ovom dijelu

pojača veza između analize stanja i SWOT analize. Isto vrijedi i za prijetnju u dijelu SWOT analize koji se odnosi na Urbano okruženje „Smanjenje interesa investitora za ulaganje u korištenje solarne energije zbog uvođenja novog sustava poticaja (feed-in premije)“.

6 PARTNERSKI PRISTUP

Partnersko vijeće je savjetodavno tijelo koje je osnovano radi sudjelovanja u donošenju Strategije razvoja Urbanog područja Vinkovci, utvrđivanja prioriteta razvoja na svom području, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj urbanog područja te njihove provedbe i praćenja.

Pored toga, Partnersko vijeće posebno pridonosi prepoznavanju zajedničkih razvojnih prioriteta različitih dionika, prepoznavanju i predlaganju strateških projekata te praćenju njihovih učinaka na razvoj, stvaranju kapaciteta i mogućnosti za poticanje i ubrzanje društveno-gospodarskog razvoja, uspostavi integriranog razvoja uvažavanjem problema i potreba različitih kategorija dionika regionalnog razvoja.

Uvidom u javno dostupnu dokumentaciju, vidljivo je kako je Grad Vinkovci kao nositelj izrade strategije poštivao partnerski pristup te je za potrebe izrade Strategije razvoja Urbanog područja Vinkovci Odlukom iz 2021. godine osnovao Partnersko vijeće. Partnersko vijeće sastoji se od 40 članova, a za svakog od članova imenovan je zamjenik. Prilikom imenovanja članova vijeća, nositelj izrade vodio je računa uvrstiti široki spektar dionika relevantnih za izradu Strategije. U partnersko vijeće uključeni su predstavnici svih JLS-ova u sastavu UPVK-a, predstavnici županije, lokalne i regionalne razvojne agencije, turističke zajednice, udruge iz područja obrazovanja, predstavnici Hrvatske gospodarske komore i Udruženja obrtnika Vinkovci, predstavnici javnih tijela te organizacija civilnog društva.

Nakon pregleda dostavljene dokumentacije te uvidom u javno dostupne dokumente može se konstatirati da su do sada održane dvije sjednice Partnerskog vijeća na kojima se, između ostalog, imenovao predsjednik Partnerskog vijeća, zamjenik predsjednika, usvojio poslovnik o radu te konačni nacrt komunikacijske strategije i komunikacijskog akcijskog plana.

Preporuka: iako su u rad Partnerskog vijeća uključeni predstavnici HGK, udruženja obrtnika i HZZ-a., ukoliko je moguće, preporuka je u rad Partnerskog vijeća uključiti gospodarske subjekte s UPVK-a. Jedno od temeljnih načela politike regionalnog razvoja je načelo partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora koje podrazumijeva suradnju između tijela državne uprave, jedinica regionalne samouprave, jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnog društva. (ZRRRH, članak 5.).

7 ZAKLJUČAK

Pregledom dostavljene verzije dokument Analiza stanja Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci 2021. - 2027. te prateće dokumentacije, utvrđeno je kako se nositelj izrade tijekom dosadašnjeg postupka izrade Strategije razvoja urbanog područja u potpunosti pridržavao službenih naputaka. Uvidom u dostavljene dokumente uočeni su manji nedostaci koji su jasno identificirani, a za čiji su ispravak u sklopu ovog dokumenta dane jasne preporuke.

Sukladno tome, može se konstatirati kako se nakon provedene evaluacije nositelju izrade ne mogu uputiti veće zamjerke.